CEZAEVİNDE SANDALYE ÜZERİNDE HAYATINI KAYBEDEN KHK'LI POLİS MUSTAFA KABAKÇIOĞLU

"Sandalyede ölüme terk edilen bir insanın hikâyesi, aslında bir dönemin en karanlık yüzünü ortaya koymaktadır."

1. GİRİŞ: KHK VE HUKUKSUZLUKLARIN GÖLGESİNDE

15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından ilan edilen Olağanüstü Hâl (OHAL) sürecinde çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK), Türkiye'nin yakın tarihinde ciddi hukuk ihlallerine yol açmıştır.

Bu süreçte yüz binden fazla kamu görevlisi, herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın kamu görevinden ihraç edilmiştir. İhraç edilen kişilerin pasaportlarına el konulmuş, sosyal ve ekonomik hakları kısıtlanmış, pek çoğu adil yargılanma güvencelerinden yoksun şekilde cezaevine gönderilmiştir.

Mustafa Kabakçıoğlu da bu dönemde ihraç edilen kamu görevlilerinden biridir. Onun yaşadıkları yalnızca bireysel bir trajedi değil; aynı zamanda hukuk devleti ilkesinin zedelendiği bir dönemin sembolik örneklerinden biri hâline gelmiştir.

2. MUSTAFA KABAKÇIOĞLU KİMDİR?

Mustafa Kabakçıoğlu, Gümüşhane Emniyet Müdürlüğünde görev yapmış bir polis memurudur. Çevresi tarafından dürüstlüğü, sakin kişiliği ve mesleğine bağlılığıyla tanındığı ifade edilmektedir.

15 Temmuz sonrası süreçte KHK ile mesleğinden ihraç edilmiş, hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunmamasına rağmen "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklanarak Gümüşhane Cezaevine gönderilmiştir.

Bu vaka, OHAL döneminde yürütülen yargı süreçlerinde yaşanan hak ihlallerinin tipik bir örneğini oluşturmaktadır.

3. TUTUKLULUK SÜRECİ VE CEZAEVİ KOŞULLARI

Ağır sağlık sorunlarına rağmen Mustafa Kabakçıoğlu'nun cezaevinde tutulmasına devam edilmiştir.

Kronik astım ve KOAH hastası olduğu bilinmektedir.

COVID-19 salgını sırasında risk grubunda bulunmasına rağmen tek kişilik hücrede tutulmuştur.

İlaçlarına düzenli erişemediği ve sağlık durumuna ilişkin başvurularına rağmen hastaneye sevk edilmediği iddia edilmektedir.

Cezaevi koşullarının hijyen açısından yetersiz olması, sağlık durumunu daha da ağırlaştırmıştır.

Mustafa Kabakçıoğlu'nun cezaevinden yazdığı ifadeler, yaşadığı sürecin vahametini ortaya koymaktadır:

- *"Doktor bey, nefes almakta çok zorlanıyorum. Bu şartlarda daha ne kadar dayanabilirim bilmiyorum. Ölümümü burada bulmam an meselesi. Hastalığım ilerliyor, tedavi edilmezsem yaşayamayacağım."*

Bu çağrılara rağmen gerekli önlemlerin alınmadığı anlaşılmaktadır.

4. VEFATI VE FOTOĞRAFIN SEMBOLİK ANLAMI

29 Ağustos 2020
Gümüşhane Cezaevi

Mustafa Kabakçıoğlu, 29 Ağustos 2020 tarihinde Gümüşhane Cezaevinde yaşamını yitirmiştir. Vefatı, yalnızca cezaevi koşullarındaki ihmaller açısından değil, aynı zamanda kamuoyuna yansıyan görüntülerin yarattığı etki bakımından da Türkiye'de derin bir iz bırakmıştır.

Aradan geçen yıllar sonrasında kardeşi tarafından kaleme alınan ifadeler, olayın taşıdığı sembolik anlamı açık biçimde ortaya koymaktadır:

"Jandarma olay yerinin çektiği, basında da yer alan fotoğraflar olmasa, sorumlu savcının "Bahçeli, nezih, turistik otel gibi odada, ona çok iyi baktık, çocuklarımın üzerine yemin ederim" diye ergence kendini savunması (savcı niye böyle yemin ederse) yalanına herkes inanacaktı, ama ben inanmamıştım. Çocuk yoktu karşısında nihayetinde. "

Bu sözler, yalnızca bireysel bir acıyı değil, aynı zamanda kamu otoritelerinin sorumluluklarını inkâr eden yaklaşımın yarattığı güven kaybını da yansıtmaktadır.

Mustafa Kabakçıoğlu'nun bir sandalyede hayatını kaybetmiş şekilde görüntülenmesi, cezaevlerinde yaşam hakkı ihlallerinin en çarpıcı sembollerinden biri hâline gelmiştir.

5. HUKUKİ AÇIDAN DEĞERLENDİRME

Cezaevinde ağır hastalık belirtileri gösteren bir kişinin yaşam hakkından mahrum bırakılması, devletin temel yükümlülükleriyle açık biçimde çelişmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesi, devletin her bireyin yaşam hakkını koruma sorumluluğunu düzenlemekte ve bu hakkın yalnızca ihlal edilmemesini değil, aynı zamanda etkin biçimde korunmasını da zorunlu kılmaktadır.

Bu bağlamda devletin **pozitif yükümlülüğü**, risk altındaki bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak ve yaşamı tehdit eden koşullara karşı gerekli önlemleri almaktır.

Mustafa Kabakçıoğlu'nun:

- ciddi sağlık problemlerine (astım ve KOAH) rağmen cezaevinde tutulması,
- pandemi koşullarında tek kişilik hücrede yalnız bırakılması,
- ilaçlarına erişiminin engellenmesi,
- hastaneye sevk taleplerinin karşılanmaması

devletin yaşam hakkını koruma yükümlülüğünün açık ihlali niteliğindedir.

Bu durum yalnızca ulusal mevzuata değil, aynı zamanda uluslararası insan hakları normlarına da aykırıdır. Özellikle:

- **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesi (Yaşam Hakkı)**

- **Birleşmiş Milletler Mandela Kuralları**
- **5275 sayılı İnfaz Kanunu'nun insan onuruna uygun koşullar ilkesi**

çerçevesinde devletin mahpusların sağlık hakkını güvence altına alması zorunludur.

Sonuç olarak bu vaka, yalnızca bireysel bir ihmal değil; cezaevi sistemindeki denetim eksikliklerini ve sağlık hakkının sistematik biçimde ihlal edilmesini ortaya koyan ağır bir örnektir.

6. TOPLUMSAL VE POLİTİK BOYUT

Mustafa Kabakçıoğlu'nun hayatını bir sandalyede kaybettiği görüntü, Türkiye kamuoyunda büyük yankı uyandırmış; cezaevlerindeki hak ihlalleri ve KHK sürecinde mağdur edilen kamu görevlilerinin durumu konusunda güçlü bir toplumsal vicdan oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Bu olay sonrasında Avrupa Parlamento Meydanı'nda düzenlenen "beyaz sandalye" eylemi, Kabakçıoğlu'nun ölümünü aşan sembolik bir anlam taşımış; "ölüme terk edilen insan" ifadesi toplumsal hafızaya kazınmıştır.

Bu tür vakalar yalnızca bir kişinin trajedisini değil, daha geniş bir kesimin maruz kaldığı sosyal dışlanma, adaletsizlik ve hak ihlallerinin görünür hâle gelmesini sağlamaktadır.

Medyanın olay karşısındaki tutumu da bu süreçte belirleyici olmuştur. Bazı medya kuruluşlarının itibarsızlaştırışı bir dil kullanması, mağduriyetin görünmez olmasına yol açarken; insan hakları odaklı habercilik ve sivil toplumun çalışmaları, adalet çağrısının daha güçlü biçimde duyulmasına katkı sağlamaktadır.

Dolayısıyla bu vaka, yalnızca bireysel bir ölüm değil; toplumsal hafızada adalet arayışını büyüten bir insan hakları meselesi hâline gelmiştir.

7. SONUÇ VE ÇAĞRI

Mustafa Kabakçıoğlu'nun ölümü, yalnızca bir bireyin yaşamını kaybetmesi değil; bir dönemin cezaevi politikalarında yaşanan ağır hak ihlallerinin sembolü olarak değerlendirilmelidir.

Bu vakada:

- Yaşam hakkı ihlal edilmiştir,
- Sağlık hizmetlerine erişim engellenmiştir,
- Etkili ve bağımsız bir soruşturma yürütülmediği yönünde ciddi iddialar bulunmaktadır.

Bu nedenle çağrımız şudur:

- Cezaevlerinde kalan hasta mahpusların durumları derhâl gözden geçirilmeli,
- KHK mağduriyetleri için bağımsız bir inceleme ve iade-i itibar mekanizmaları oluşturulmalı,
- Adalet duygusu toplumun tamamı için yeniden tesis edilmelidir.

"Adalet herkes içindir; bir kişi için adalet yoksa, aslında hiç kimse için yoktur."